

Priloga: Rzd-01-20-00006-01

Datum: 3.4.2020

opis enote nesnovne kulturne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE

EID: **2-00079**

Ime enote: **Apiterapija**

Sinonimi imena enote:

Zdravljenje s pomočjo čebel in njihovih pridelkov

2. OPIS ENOTE DEDIŠČINE

Zvrst dediščine: **znanja o naravi in okolju**

Podzvrsti:

znanja o zdravilstvu, znanja o živalskem svetu

Tipološka gesla:

zdravljenje, velnes, čebelarstvo

Kratek opis:

Apiterapija obsega na tradicionalnih znanjih, izkušnjah posameznikov in kliničnih raziskavah temelječe preventivne in kurativne metode zdravljenja ljudi in živali s pomočjo zdravnih učinkovin čebeljih pridelkov in čebel.

Opis:

Apiterapija obsega na tradicionalnih znanjih, izkušnjah posameznikov in kliničnih raziskavah temelječe preventivne in kurativne metode zdravljenja ljudi in živali s pomočjo zdravnih učinkovin čebeljih pridelkov in čebel. V ožjem pomenu besede gre za metode zdravljenja, s katerimi se ukvarjajo čebelarji apiterapevti. Nekateri čebelji pridelki so v rabi za samozdravljenje in kot del komplementarne medicine.

Za apiterapijo je pomembno, da so čebelji pridelki kakovostni in pridobljeni skladno z dobro čebelarso prakso. Čebelji pridelki, kot so med, cvetni prah, propolis, čebelji vosek, matični mleček, čebelji strup in apilarnil (sok iz 8 dni starih trotojskih ličink), so v rabi za preprečevanje in zdravljenje različnih bolezni. Najbolj razširjena in vsestranska je notranja in zunanja uporaba medu, propolis sodi med odlična sredstva z antibiotičnimi učinkovinami, čebelji strup pa se uporablja zlasti za zdravljenje revmatičnih obolenj. Med novejšie oblike zdravljenja sodijo za apiterapijo prilagojeni čebelnjaki, v katerih se uporabniki lahko udobno namestijo, pri tem opazujejo in poslušajo čebele, se sproščajo v protistresni komori ali vdihavajo zrak iz čebeljih panjev (aerosol). Tovrstna terapija ugodno vpliva na psihofizično počutje uporabnika, predvsem pa na njegova dihalna. Nekateri apiterapevti izvajajo tudi razstrupljanje telesa z medeno masažo in protibolečinsko toplotno terapijo s čebeljim voskom.

Danes je apiterapija pogosto del apiturizma, ki je v zadnjih letih vedno bolj priljubljen in obsega tudi obiske čebelarjev s predstavitvami čebelarjenja in čebelarstva na Slovenskem in kulinarične pakušine medenih izdelkov. Apiturizem prispeva k boljši kakovosti življenja, izobražuje ljudi in spodbuja spoštovanje ter odgovornost do naravnega, kulturnega in družbenega okolja.

Pomembno vlogo pri uveljavljanju apiterapije v Sloveniji imata Komisija za apiterapijo, ki deluje v okviru Čebelarke zveze Slovenije, in Sekcija za apiterapijo

pri Čebelarški zvezi društev Maribor. Najvidnejši strokovnjaki s področja apiterapije se vsaki dve leti zberejo na kongresu Apimondia, ki ga od leta 1897 organizira Svetovna čebelarstva zveza. Poleg čebelarjev apiterapevtov se z učinki apiterapije ukvarjajo tudi nekateri zdravniki, zdravilne učinkovine čebeljih pridelkov pa so tudi v pripomočkih za zdravljenje, prehranskih dopolnilih in kozmetiki.

Zdravljenje z medom je v slovenski ljudski medicini prvič izpričano v 18. stoletju, številnejši pa so viri iz 19. stoletja. Med je bil poleg uživanja splošno v rabi za zdravljenje različnih bolezni, za notranjo in zunanjo uporabo pri lajšanju različnih težav, vosek so uporabljali kot osnovo za razna mazila in obliže, sveče so bile prižgane pri obredih blagoslova. Za začetnika sodobne apiterapije na slovenskih tleh velja čebelar in zdravnik dr. Filip Terč (1844–1917) iz Maribora, ki je revmatološke težave svojih bolnikov zdravil in blažil z metodo čebeljih pikov, znano že v antičnem času. Leta 1888 je napisal poročilo, v katerem je opisal povezavo med čebeljimi piki in revmatizmom. Leta 2006 je bil 30. marec, dan njegovega rojstva, na kongresu apiterapevtov v Passauu v Nemčiji določen za svetovni dan apiterapije.

Datacija:

18. stoletje, zadnja četrtina 19. stol, 1888

3. LOKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

Naselje: **BRDO PRI LUKOVICI (LUKOVICA)**

Opis lokacije:

Slovenija

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **476000** X: **113950**

4. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02_00079.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Franc Šivic, 2016

6. VARSTVENE USMERITVE ZA ENOTO

Kategorija usmeritev: **drugi ukrepi ohranjanja nesnovne dediščine**

Opis usmeritev:

osnovne varstvene usmeritve za nesnovno dediščino

7. PRISTOJNOSTI

Pristojna institucija: **Muzeji radovljiške občine Radovljica**

Strokovna področja:

etnologija, čebelarstvo

8. POVEZAVA ENOTE Z DRUGIMI ENOTAMI REGISTRA

Register nesnovne kulturne dediščine:

Čebelarstvo (EID 02-00066)

Prevozno čebelarstvo (EID 02-00070)

Register nepremične kulturne dediščine:

Register premične kulturne dediščine:

9. UTEMELJITEV VPISA

Podobno kot čebelarstvo ima tudi raba čebeljih izdelkov v zdravilne namene v Sloveniji dolgo tradicijo. Za zdravljenje različnih bolezni so v ljudski medicini sprva uporabljali predvsem med in vosek, na osnovi izkušenj pa so začeli uporabljati tudi druge čebelje pridelke. Začetnik sodobne apiterapije je dr. Filip Terč, zdravnik češkega rodu, ki je deloval v Mariboru. Posvetil se je splošni zdravniški praksi, v prostem času pa se je posvečal čebelam in bil celo dolgo časa predsednik mariborske podružnice Štajerskega čebelarskega društva. Ugotovil je, da čebelji strup ugodno vpliva na revmatične težave. S pisanjem o zdravljenju revmatizma je vzbudil pozornost v mednarodnih zdravniških krogih. Današnja apiterapija temelji na izkušnjah ljudske medicine ter posameznikov in na kliničnih raziskavah, apiterapevti pa odkrivajo tudi nove možnosti zdravljenja s pomočjo čebel in njihovih pridelkov ter jih vključujejo v apiturizem. Apiterapija kot del čebelarstva je pomemben del slovenske kulturne dediščine in nacionalne identitete.

10. OMEJITVE GLEDE JAVNOSTI PODATKOV

Omejitev: **ni omejitev glede javnosti podatkov**

11. OPOMBE

12. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **> 30 m**

Natančnost območja: **območje ni določeno**

13. VPIS V REGISTER

Vpis dne: **3.4.2020**

Št.: **Rzd-01-20-00006-03**

Razlog: **pobuda**

14. SPREMEMBA REGISTRA

Sprememba dne:

Št.:

Razlog:

15. IZBRIS IZ REGISTRA

Izbris dne:

Št.:

Razlog:

16. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-20-00006-11-01

Datum: 3.4.2020

opis nosilca enote nesnovne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00079**

Ime enote: **Apiterapija**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec:

Identifikacija nosilca: **229**

Čebelarska zveza Slovenije
Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica

<http://www.czs.si>

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine):

Leta 1898 je bilo ustanovljeno osrednje Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani; bilo je predhodnik današnje Čebelarske zveze Slovenije, krovne organizacije slovenskih čebelarjev in njenih društev. Glavno poslanstvo Čebelarske zveze Slovenije je skrb za ohranjanje tradicije in nadaljnji kakovosten razvoj čebelarstva, ki je na Slovenskem pomembna gospodarska panoga z dolgo tradicijo. Znotraj zveze delujejo službe, ki podpirajo in skrbijo za vse pomembne čebelarske dejavnosti.

Čebelarska zveza Slovenije se zaveda pomena tradicije znanj o zdravljenju s čebeljimi pridelki in izdelki iz čebeljih pridelkov ter spodbuja njihov razvoj in ponudbo. Posebej si prizadeva za vključevanje te ponudbe v turizmu in razvoj apiturizma. V okviru Čebelarske zveze Slovenije deluje Komisija za apiterapijo, katere glavna naloga je promocija apiterapije, izobraževanje čebelarjev in sodelovanje s pristojnimi ministrstvi pri pripravi zakonodaje, ki ureja to področje. Komisijo za apiterapijo sestavljajo člani Čebelarske zveze Slovenije, ki jih predlagajo posamezna čebelarska društva.

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **BRDO PRI LUKOVICI (LUKOVICA)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **476105** X: **114115**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00229.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Franc Šivic, 2014

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **3.4.2020**

Razlog: **pobuda**

Številka: **Rzd-01-20-00006-03**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Razlog:

Številka:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Razlog:

Številka:

11. ZAZNAMKI